

Adellijke knuffelboom op Zuid-Hollands landgoed

Uit de oude doos: Platanus orientalis in het Donkse Bos

Zicht op de plataan vanuit het gazon met daarop het klassieke tuinbeeld verbeeldend de worsteling tussen Hercules en Antaeus.

Google en Ruud Demuijnck, boombeheerder bij de gemeente Ridderkerk, helpen me gelukkig heel snel verder. Slikkerveen blijkt een voormalig gehucht en nu een wijk binnen de gemeente Ridderkerk te zijn met als absolute parel een eeuwenoud landgoed dat al bijna meer dan drie eeuwen in eigendom is van de familie Groeninx van Zoelen. Daar is onze plataan te vinden. Demuijnck denkt zelfs de boom in kwestie

Het landgoed en het Huys ten Donck is een van de weinige nog bestaande buitenplaatsen in de provincie Zuid-Holland. Het huis werd in het begin van de 18de eeuw gebouwd en is beroemd vanwege de mooiste rococo-interieurs die in Nederland te bewonderen zijn. Het twintig kamers tellende grote huis wordt nog steeds bewoond door de familie Groeninx van Zoelen, maar kan daarnaast ook gehuurd worden voor exclusieve evenementen en feesten.

De tuin rondom het huis is ongeveer zestien hectare groot en is in het begin van de 18de eeuw aangelegd in een Frans-klasieke stijl. Later ontstond een voorkeur voor de meer romantische Engelse landschapsstijl. Deze laatste stijl overheerst anno 2010 nog steeds in het park rondom het huis.

te kennen: "In de eerste jaren dat ik voor de gemeente werkte, was er een overeenkomst met de familie dat wij in ruil voor openstelling van het park mee zouden werken aan het onderhoud van het park en de monumentale bomen in het park."

Lievelingsboom

Een nader onderzoek met Ruud Demuijnck aan het Donkse Bos en een gesprek met Hans Willemstein, tuinbaas van het landgoed, bevestigt dat het inderdaad om dezelfde boom gaat. Een boom die om een aantal redenen ook nog eens

Het fotootje is ronduit lullig. Vijf centimeter misschien en niet echt overtuigend van kwaliteit. Op de achterkant in een kriebelig potloodhandschrift : *Platanus orientalis, Slikkerveen 1961*. De vraag is dan natuurlijk waar ligt Slikkerveen en -nog belangrijker- staat de boom in kwestie 40 jaar na dato nog steeds overeind?

Auteur: Hein van Iersel

Zicht op het huis

Tuinbaas Hans Willemstein

heel interessant blijkt te zijn.

Hans Willemstein: "Deze plataan is de lievelingsboom van de dochter van de jonker: Catarina Groeninx van Zoelen. Ooit hebben hier twee monumentale platanen gestaan, maar één is er door een storm omgewaaid."

De plataan staat net links van de centrale zichtas van het huis naar het achterterrein en domineert een gazon met daarop een levensgroot tuinbeeld dat de worsteling tussen Hercules en Antaeus verbeeldt.

De plataan lijkt in 40 jaar niet heel veel gegroeid te zijn. Dat wil niet zeggen dat de boom in conditie achteruit is gegaan. Ogenschijnlijk is de boom vitaal. Tuinbaas Willemstein denkt dat dit mede komt omdat direct om de boom heen de nodige bomen weggehaald zijn om de plataan extra groeirimte geven.

Op de foto wordt de plataan 'orientalis' genoemd en dat blijkt in het echt te kloppen. Maar dan wel op een andersoortige onderstam. Volgens tuinbaas Willemstein en Ruud Demuijnck is het hoogst ongebruikelijk dat platanen 150 jaar geleden op een onderstam werden geplaatst, maar toch lijkt dit aan de hand te zijn. Anderzijds is het

De oosterse plataan staat op een onderstam.

Bijzonder aan de plataan is de brug, die onderaan in de kroon aanwezig is. Het is onduidelijk of dit een natuurlijk dan met opzet geconstrueerde brug is.

Over bruggen en brugenten

In het verleden zijn binnen de King Praktiserende Boomverzorgers, door boomverzorgers 'bruggen' of 'brugenten' gemaakt zijn. Dat werd met name gedaan om grote wonden te laten overgroeien. Ook is geprobeerd om door middel van brugenten overzware takken of potentiële uitbrekende takken te voorzien van natuurlijke verankeringen om zo het uitbreken van dergelijke takken te voorkomen. Wanneer een brugent wordt gebruikt om een plakoksel, te behoeden voor uitbreken zou dit in principe moeten kunnen lukken. Wel zal door het aanbrengen van een brugent, de boom minder energie steken in de aangroei van het aanhechtingsweefsel ter hoogte van de originele aanhechtingsplaats. Immers: 'Functie maakt weefsel'. De brugent dient hierbij de kracht die op de aanhechting staat volledig te gaan compenseren. De meeste kracht komt hierbij ruim buiten de originele 'verbindingsplaats' te liggen.

Het gebruik van brugenten is daarnaast ook bekend uit de historische fruitteelt.

Henk van Scherpenzeel (Boomtotaalzorg)

Tuinbaas Hans Willemstein en boombeheerder Ruud Demuijnck voor de monumentale plataan.

natuurlijk een bekend gegeven dat kasteel- en landgoedeigenaren bijzondere bomen op hun terrein wilden. En de plataan is daar een bekend voorbeeld van. Deze boom is in Nederland geïntroduceerd via bomenverzamelingen op landgoederen.

Brug

Een andere bijzonderheid aan de 150 jaar oude plataan is de brug die onder in de kroon is gesitueerd. Willemstein en Demuijnck weten niet of dit een natuurlijk brug is of een brug die expres is aangebracht. Vroeger werden bruggen in bomen expres gemaakt. Dit werd dan gedaan om een constructiefout in een boom te compenseren, bijvoorbeeld een plakoksel. Door twee takken aan elkaar te enten werd de kroonconstructie versterkt.